

GOED DOEL VOOR OGEN

'Vrouwen zijn de spil van de samenleving'

Stichting Wanda steunt wederopbouw Sierra Leone

Het bestuur van de Stichting Wanda, met v.l.n.r.: penningmeester Luuk Smits, voorzitter Josephine Smits, bestuurslid Eveline van den Heuvel, bestuurslid Edwin Jansen en secretaris Collette Reijnerse (onder).

Valkenswaard - Josephine Smits vluchtte in 1992 voor de verschrikkingen van de burgeroorlog in Sierra Leone naar Nederland. Kort na afloop van de bloedige strijd in 2002 bracht zij een bezoek aan haar geboortestreek in het West-Afrikaanse land. Daar werd ze geconfronteerd met de verschrikkelijke omstandigheden waarin vooral vrouwen en kinderen moeten leven. Om hun lot te verbeteren werd terug in Nederland met een groep Valkenswaardenaars de Stichting Wanda opgericht. In mei ging een delegatie van de stichting naar Sierra Leone om polshoogte te nemen.

door Roy de Leijer

De Stichting Wanda is momenteel actief in het dorp Dia in het Kailahun-district. Dit district, gelegen in het oosten van Sierra Leone bij de grens met Liberia is zwaar getroffen tijdens de burgeroorlog, die van 1991 tot begin 2002 woedde.

Sierra Leone staat op de voorlaatste plaats van de Human Development Index van de Verenigde Naties, dit betekent dat het land op onderwerpen als gezondheidszorg, alfabetisering en levensverwachting laag scoort en daarmee tot de allerarmsten van de wereld behoort. De gemiddelde levensverwachting in Sierra Leone is bijvoorbeeld maar 41 jaar, in Nederland worden mensen gemiddeld 78 jaar oud.

Ontheemd

In 1991 begon het Revolutionary United Front (RUF) een guerrillacampagne vanuit buurland Liberia en in 1992 pleegden militairen een geslaagde coup, waardoor het land in een burgeroorlog geraakte. De burgeroorlog startte in het Kailahun-district, waar het RUF tegen de regering streed om de exclusieve rechten van de diamanthandel.

De burgeroorlog heeft aan ruim driehonderdduizend mensen het leven gekost. Ruim een half miljoen Sierra Leonezen is gevlucht naar het buitenland. Daarnaast raakten twee miljoen mensen één of zelfs meerdere keren ontheemd.

Velen van hen zijn getraumatiseerd door de oorlog. Op grote schaal werden de mensenrechten geschonden. De burgers hebben massaal blootgestaan aan moord, mishandeling, marteling, verminking, verkrachting en ontvoering.

Josephine Smits: 'Een van de grote aanstichters van de bur-

geroep was Charles Taylor. Zijn berdes trokken vanuit Liberia Sierra Leone binnen om dood en verderf te zaaien. Hij heeft duizenden kindsoldaten (meestal gedwongen) gerekruteerd en, onder invloed van alcohol en drugs, aangezet tot gruweldaden. Deze kinderen zijn nu zwaar getraumatiseerd en leven volledig buiten de samenleving.' Pas toen in januari 2002 officieel een einde kwam aan tien jaar burgeroorlog, verbeterde de mensenrechtensituatie aanzienlijk. In februari van dat jaar kwam ook in het Kailahun-district de burgeroorlog tot een einde. Toen Josephine in juli 2002 terugkeerde naar haar geboortestreek in Sierra Leone waren de wonden van de burgeroorlog nog vers. 'De oorlog en de angst waren nog zichtbaar in de ogen van de mensen. Veel was er verwoest, kinderen waren wees geworden en zonder begeleiding aan hun lot overgelaten. De roep om hulp was dan ook groot', vertelt Josephine.

Aanvankelijk startte Josephine met het verlenen van kleinschalige hulp, met name aan kansarme vrouwen. Terug in Nederland ontstond het idee om op een meer gestructureerde wijze hulp te gaan bieden. Josephine wist anderen ook te overtuigen van het nut en de noodzaak en zo ontstond onder een aantal enthousiaste Valkenswaardenaars het idee van het oprichten van een stichting genaamd Wanda (het volk). Uiteindelijk zag de stichting in 2004 officieel het levenslicht.

De Stichting Wanda ondersteunt projecten op het gebied van educatie, landbouw en gezondheidszorg in Sierra Leone. De initiatieven moeten oorlogsslachtoffers na jaren van lijden helpen hun waardigheid terug te winnen. De aandacht van de stichting gaat daarbij speciaal uit naar vrouwen en kinderen. 'We richten ons in eerste instantie op de vrouwen, omdat zij de spil van de samenleving zijn. Zij verrichten het overgrote deel van de werkzaamheden. Ook staan zij dichtbij bij de kinderen en dus de toekomst van het land', legt Luuk Smits, Josephine's zwager en penningmeester van de stichting, uit.

Uitgangspunt van Wanda is dat de projecten worden gedragen en uitgevoerd door de lokale gemeenschap en bedrijven. Dit om een duurzame betrokkenheid van alle belanghebbenden te garanderen en de mensen een kans te bieden om binnen hun eigen cultuur te komen tot een verbetering van hun toekomst. Om haar doelstellingen te realiseren werkt Wanda onder meer samen met de stichting Wilde Ganzen. Momenteel is de Valkenswaardse stichting bezig met het bouwen van een stenen basisschool in Dia.

In maart 2003 rees de vraag vanuit de Evangelische Baptistengemeente in Dia of Josephine zou kunnen helpen met het bouwen van een lagere school. De Boyd Primary School heeft inmiddels een officiële status verworven en is toegankelijk voor iedereen ongeacht zijn of haar etnische achtergrond, religie of politieke overtuiging. De Stichting Wanda heeft zich voorgenomen om samen met de gemeenschap in Dia een plan te ontwikkelen om te komen tot de uitbouw van deze lagere school en later tot het bouwen van een

De bouw van de school in Dia is inmiddels gestart.

De school heeft momenteel te kampen met een groot gebrek aan leermaterialen en capaciteit.

opleidingscentrum voor vrouwen en meisjes. Deze school moet gaan bestaan uit stenen gebouwen en uitgerust worden met eigentijdse leermiddelen. De uitvoering van het project is grotendeels in handen van de plaatselijke bedrijven.

Luuk: 'Op termijn proberen we een huishoudschool en andere (medische) voorzieningen te realiseren. Ook willen we ons in de toekomst gaan richten op projecten met betrekking tot zonnepanelen en schoon drinkwater. Daarnaast kijken we naar de mogelijkheden voor het verlenen van microkredieten.

Momenteel zijn er na het basisonderwijs nagenoeg geen mogelijkheden om toe te treden tot het vervolgonderwijs. Dit is een groot probleem voor Sierra Leone daar de meeste mensen met een goede opleiding het land tijdens de burgeroorlog verlaten hebben. Het land ondervindt nog steeds de gevolgen van deze 'braindrain'. Bij de wederopbouw is goed onderwijs daarom heel belangrijk. Op dit moment worden kinderen, echter zo gauw ze groot genoeg zijn, veelal aan het werk gezet en gaan dus niet naar school.'

Toch werpt het Wanda-project reeds haar vruchten af. Voor het eerste schooljaar hadden zich ruim driehonderd kinderen aangemeld. Inmiddels is dat aantal opgelopen tot bijna zeshonderd. De school heeft hierdoor te kampen met een groot gebrek aan leermaterialen en capaciteit. Zo krijgt de ene helft van de leerlingen 's morgens les en de andere helft 's middags. Bovendien bestaan de schoolgebouwen slechts uit houten palen met rieten daken.

'De belangstelling om onderwijs te volgen wordt mede opgeweekt doordat er een VN-voedselprogramma is opgestart', vertelt Luuk, die in het dagelijks leven zelf werkzaam is in het onderwijs. Inmiddels is er een officiële bouwtekening en begroting gemaakt van de te bouwen school en heeft de bouw aangevangen, zo kon de bestuursdelegatie van Wanda in mei tevreden vaststellen bij haar bezoek aan Dia.

Als alles volgens plan verloopt kan de nieuwe stenen school in september haar deuren openen. In het democratische Sierra Leone heerst nu een redelijke veiligheid en stabiliteit. Toch zijn de gevolgen van de bloedige strijd nog altijd merkbaar. Er is een tekort aan alles en de wederopbouw zal, afhankelijk van financiële en materiële hulp, nog jaren duren. Het bezoek heeft dan ook veel indruk gemaakt op Luuk.

'De oorlog heeft haar sporen overal achtergelaten. De schade aan de huizen en bruggen is nog steeds zichtbaar. De huidige situatie is daarmee enigszins vergelijkbaar met het Nederland van net na de Tweede Wereld-

oorlog. In principe zou ook Sierra Leone, zeker gezien haar potentieel in vergelijking met andere Afrikaanse landen, zichzelf aardig moeten kunnen redden. Zo is het klimaat gunstig en zijn er lucratieve diamantmijnen', vertelt Luuk.

Monitoren

De stichting beschikt over betrouwbare contactpersonen in Sierra Leone zelf, die het project kunnen monitoren. Om een breed draagvlak onder de bevolking te creëren heeft de gemeenschap in Dia een project management comité gevormd, waarin leden van de plaatselijke gemeenschap, leraren en ouders zitting hebben. Dit comité heeft in samenspraak met Stichting Wanda een plan van aanpak met bijbehorende begroting opgesteld, waarbij uitdrukkelijk wordt uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van dit comité. Zij kennen immers het beste de lokale omstandigheden en noden.

Luuk: 'Nu ik ter plekke polshoogte heb kunnen nemen ben ik er nog meer van overtuigd geraakt dat iedere euro goed besteed wordt. De situatie in het Afrikaanse contingent verdient echter veel meer aandacht van het westen. Waar de laatste jaren veel geld is gedoneerd aan de slachtoffers van de tsunami lijken de geldbronnen voor Afrika inmiddels te zijn opgedroogd.'

Om haar project te financieren organiseert Wanda diverse projecten. Zo organiseert de stichting ieder jaar onder de naam Wanda Swing Event een multicultureel festival. Ook is de stichting geadopteerd door diverse scholen.

In 2006 is de Club van 111 (honderdenelf) opgericht. Dit is een groep donateurs die maandelijks een bedrag van 5,- rechtstreeks overmaakt naar de Stichting Wanda. Hiermee wordt één bijdrage geleverd aan de verwezenlijking van de school in Dia. Een bijdrage kan worden overgemaakt op Rabobankrekeningnummer: 1729.27.226 ten name van Stichting Wanda in Valkenswaard, onder vermelding van Club van 111.

Voor nadere informatie zie: www.clubvan111.com.

Voor nadere inlichtingen over de Stichting Wanda zie: www.wandafoundation.nl of stuur een e-mail naar info@wandafoundation.nl.

Wekelijks wordt in de serie 'Goed Doel voor Ogen' een goed doel extra onder de aandacht van de lezers wordt gebracht. Heeft u als goed doel interesse om via De Trompetter voor het voetlicht te komen? Stuur dan een e-mail met informatie over uw goede doel naar Lawrence_Spierings@kemperspers.nl.